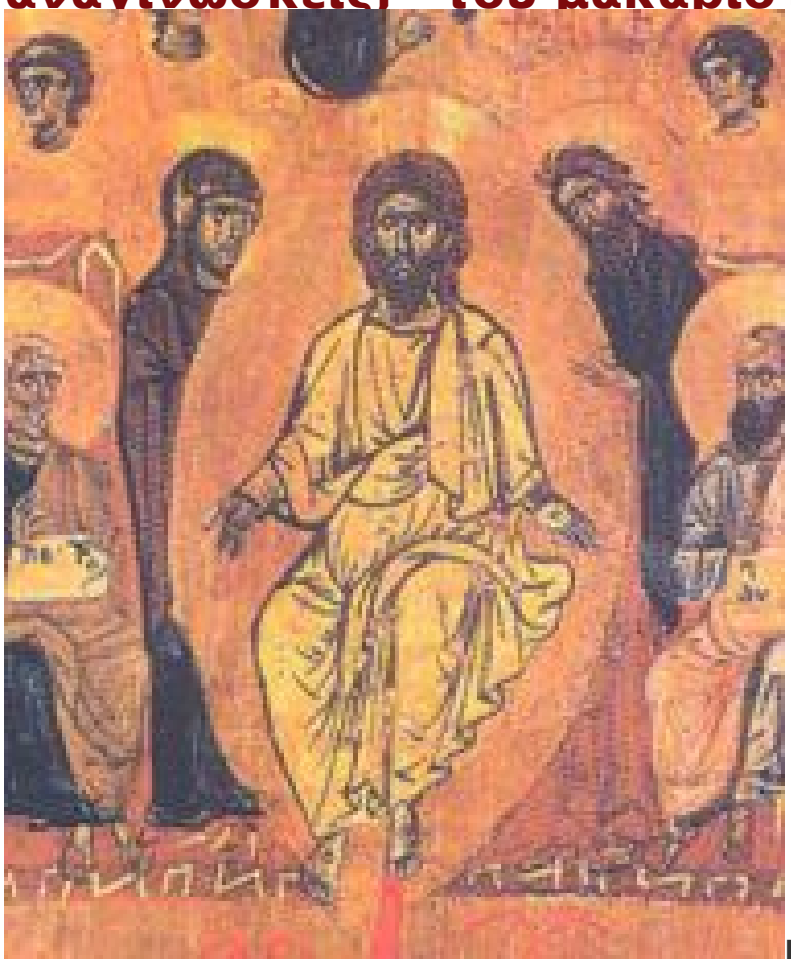
5 Οκτωβρίου 2013

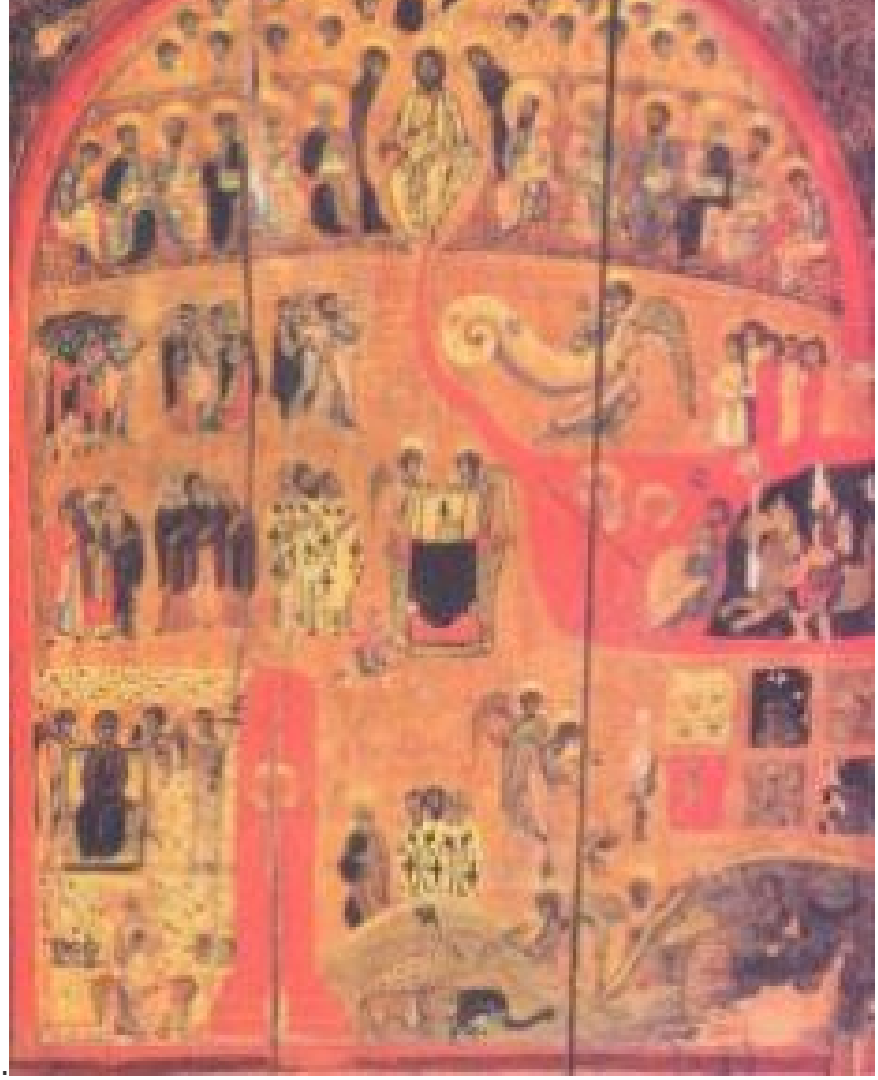
Η λειτουργική γλώσσα “Άραγε γινώσκεις α ανανινώσκεις;” του μακαριστού Ιωάννη

Πολλές φορές, κατά το παρελθόν, έχει ακουσθή καί έχει γραπτώς διατυπωθή ή ιδέα, ότι, για να προσληφθή εύκολώτερα το λυτρωτικό μήνυμα της Εκκλησίας, εκ μέρους

του πληρώματος της, ιδιαίτερα κατά την τέλεση της Θ. Λατρείας, πρέπει να του προσφέρεται, αυτό το μήνυμα, μέσω μιας απλούστερης γλωσσικής μορφής.

Πρέπει δηλ. κατά την τέλεση της Θ. Λειτουργίας, το ευαγγελικό πρωτότυπο κείμενο, να του προσφέρεται στην απλή δημοτική γλώσσα καί μάλλον στη «γλώσσα του λάου» (!). Άλλα, προστίθεται, πρέπει να απλοποιηθούν φραστικώς οι ϋμνοι καί τα τροπάρια των ακολουθιών της Θ. Λατρείας, με σχετικές μεταφραστικές επεμβάσεις στην υπάρχουσα σήμερα γλωσσική

τους μορφή.

Τέτοιες ιδέες σαν αυτές, υποδηλώνουν βέβαια, ότι, όπως μέχρι σήμερα μεταδίδεται το λυτρωτικό μήνυμα της Εκκλησίας, στον κόσμο γενικώς, είναι απρόσφορο καί αναποτελεσματικό, επειδή είναι δυσκατάληπτο, λόγω της παλαιότητας της γλωσσικής του μορφής.

“Αρα, σύμφωνα με τις ιδέες αυτές, το απολύτως αναγκαίο σήμερα, για μια ουσιαστική λυτρωτική επίδραση της Εκκλησίας, επί του πληρώματος της καί επί του κόσμου γενικώς, είναι ή γλωσσική απλοποίηση του νοήματος του λυτρωτικού μηνύματος της Εκκλησίας.

Άλλα αυτό, το προβαλλόμενο ως απολύτως αναγκαίο, φαίνεται να βρίσκεται σε αντίθεση με τις καταπληκτικές επιστημονικές καί τεχνολογικές επιτεύξεις του «σύγχρονου κόσμου», σε όλα τα πεδία της ανθρώπινης ζωής. Ένας τέτοιος κόσμος, εξελιγμένος καί προοδευμένος στις επιστήμες, στις τέχνες καί στα γράμματα, με δυνατότητες καλλιέργειας καί πλουτισμού του διανοητικού του

δυναμικού, από τη βρεφική του μάλιστα ηλικία, όταν ζητάει γλωσσική απλούστευση των κειμένων της λατρείας της Εκκλησίας, φαίνεται να παραδέχεται μια νοητική ανεπάρκεια καί αντιληπτική ανικανότητα ασυμβίβαστη με το κλίμα του σύγχρονου μορφωτικού πλουραλισμού σε μορφωτικά ιδρύματα καί σε δυνατότητες προσεγγίσεως μιας μεγάλης ποικιλίας μορφωτικών αγαθών.

Αύτη ή αντίφαση μεταξύ, άφ' ενός του αιτήματος της ύποβαθμίσεως του γλωσσικού μέσου εκφράσεως των υψηλών νοημάτων του λυτρωτικού μηνύματος της Εκκλησίας, σε μεταφραστικές πεζότητες άποδυναμώσεως της χαρισματικής δυναμικής των νοημάτων αυτών και άφ' ετέρου του μορφωτικού πλουραλισμού του σύγχρονου προοδευμένου καί εξελιγμένου διανοητικώς κόσμου, υποδηλώνει ασφαλώς απωθημένα, αλλά πάντοτε ενεργά, συμπλέγματα πνευματικής μειονεξίας καί ενοχής για την αδυναμία βιωματικής ανταποκρίσεως στο μήνυμα αυτό της Εκκλησίας!

Ιδιαίτερα όμως, όταν ή ιδια ή Εκκλησία βρίσκει ότι, για την καλύτερη λατρευτική της διακονία, πρέπει να προχώρηση οέ μέτρα «άναμορφώσεως» της διακονίας της αυτής, σύμφωνα με απαιτήσεις, πού οι αφετηρίες τους (στην καλύτερη περίπτωση) προδίδουν τη δραστική παρουσία της «αρχής της ήσσονος προσπάθειας», ολισθαίνει (στην καλύτερη επίσης περίπτωση) στην άπολυτοποίηση του γράμματος σε βάρος του πνεύματος, λησμονούσα, ότι έργο της είναι να διακηρύσση, μετά του απ. Παύλου, ότι εμείς οι λειτουργοί του υψίστου• *«ούχ ικανοί έσμέν άφ' εαυτών λογίσασθαί τι ως εξ εαυτών, άλλ' ή ικανότης ημών εκ του Θεού, ός καί ίκάνωοεν ημάς διακόνους καινής διαθήκης, ου γράμματος αλλά πνεύματος το γαρ γράμμα άποκτέννει, το δε πνεύμα ζωοποιεϊ» (Β Κορ. 3,5 – 6).*

Έξαλλου ή εξάρτηση του σωτηριώδους έργου της Εκκλησίας από την άπολυτοποίηση του γράμματος, δηλ. της άνυψώσεως σε υπεραξία του μεταφρασμένου λόγου των ιερών κειμένων της Θ. Λατρείας της, δείχνει εκκλησιαστική αποθέωση του διανοητισμοϋ. Σέ μια τέτοια περίπτωση δικαιώνει μια από τις πιο λανθάνουσες καί ύπουλες νευρώσεις μέσα στο χώρο της εκκλησιαστικής ζωής την άπολυτοποίηση της χριστιανικής θεωρητικής γνώσεως σε βάρος του βιώματος καί της χάριτος!

Αναμφιβόλως θα ήταν ευχής έργον ή δυνατότητα της προσφοράς του λυτρωτικού μηνύματος της Εκκλησίας με τρόπο σύστοιχο προς τη μορφωτική κατάρτιση όλου του πληρώματος της, με γλωσσικό όργανο ευθυγραμμισμένο με το πλέον ολιγογράμματο μέλος του, αλλά εάν στην πρόσληψη του μυστηρίου της σωτηρίας μας, «το πνεύμα εστί το ζωοποιοϋν», τότε, το σε κάποιο πολύ σχετικό μέτρο υπαρκτό πρόβλημα της νοηματικής προσεγγίσεως στα ιερά κείμενα της Θ. Λατρείας μας, μηδενίζεται με τον πρώτιστο καί απολύτως αναγκαίο όρο της

σωτηρίας μας• τη συνεπή εφαρμογή του θελήματος του Θεοϋ! **Διότι είναι βεβαιωμένο από την πνευματική εμπειρία των αγίων μας, ότι, όπου πληρώνεται ό όρος αυτός της σωτηρίας μας, ό φωτισμός του άγ. Πνεύματος είναι ή άμεσώτερη ευλογία στην ψυχή του αγωνιζομένου χριστιανού ανθρώπου.**

Είναι χαρακτηριστικό εν προκειμένη ότι, κατά την ήμερα της Πεντηκοστής, οί ακροατές του απ. Πέτρου, δεν του έζήτησαν ερμηνευτικές εξηγήσεις σε όσα τους εξέθεσε, αλλά του έθεσαν ευθέως το βασικό ερώτημα της σωτηρίας• «τί ποιήσομεν, άνδρες αδελφοί;» (Πράξ. 2,37}.

Οπωσδήποτε όμως το γλωσσικό αυτό πρόβλημα στη Θ. Λατρεία, πού έρχεται καί πάλι στην επικαιρότητα, με επίσημες εξαγγελίες, δείχνει φυγή της Εκκλησίας από την ποιμαντική της αυτοσυνειδησία, αφού ό πρώτιστος παράγων λυτρωτικής επιδράσεως επί του κόσμου είναι πάντοτε αυτός ό ίδιος ό ποιμένας, δηλ. ή προσωπική σχέση του με το ποίμνιο του.

Αυτό δείχνει τουλάχιστον ό καταστατικός ποιμαντικός λόγος του Κυρίου «Ό ποιμήν ό καλός την ψυχήν αυτού τίθησιν υπέρ των προβάτων... και τα πρόβατα της φωνής αυτού ακούει, και τα ίδια πρόβατα καλεί κατ' όνομα καί εξάγει αυτά... καί τα πρόβατα αυτού ακολουθεί, ότι οϊδασι την φωνήν αυτού» (Ίωάν. 10,1 -14).

Αυτή ή σχέση του ποιμένα με το ποίμνιο του είναι το Α καί το Ω της ποιμαντικής του διακονίας καί άρα το μοναδικώς αναγκαίο, για την ουσιαστική προσφορά του λυτρωτικού μηνύματος της Εκκλησίας στο χριστεπώνυμο πλήρωμα της αλλά καί στον κόσμο γενικώς.

Έξαλλου τη μέθοδο της λειτουργίας αυτής της σχέσεως την βλέπουμε έξεικονιζομένη στη συνάντηση του διακόνου Φιλίππου με τον αίθίοπα ευνούχο άρχοντα της βασιλίσσης των Αιθιόπων. Όταν ό Φίλιππος γαντζώθηκε στο άρμα του αίθίοπος άρχοντος καί τον άκουσε να διαβάζη τον προφήτη Ήσαία. τον ερώτησε" καταλαβαίνεις αυτά πού διαβάζεις; Καί εκείνος του απήντησε ευλόγα1 πώς θα μπορούσα να τα καταλάβω μόνος μου, εάν δεν με βοηθήση κάποιος;

Σ' αυτή ακριβώς την περίπτωση ό Φίλιππος δεν του έδωσε μετάφραση του κειμένου του προφήτη Ήσαία, αλλά, άφοϋ ανέβηκε στο άρμα καί έκάθισε δίπλα του, «άνοίξας το στόμα αυτού καί άρξάμενος από της γραφής ταύτης εύηγγελίσατο αύτώ τον Ίησοϋν» (Πράξ. 8,26).

Είναι ϊσως καιρός να άντιληφθή για μια ακόμη φορά, ό εκκλησιαστικός ποιμένας, ότι ή ποιμαντική του αυτοσυνειδησία πρέπει να είναι ή φωνή του άγ. Πνεύματος στην καρδία του καί αυτή τη φωνή του άγ. Πνεύματος πρέπει να κάνη δική του γλώσσα («ου γράμματος αλλά πνεύματος») για να «λαλή» καί εκείνος τα ρήματα του Κυρίου, πού κατά τη διαβεβαίωση Του, «πνεύμα εστί καί ζωή εστίν» (Ίωάν. 6,63).

Στήν περίπτωση πού ό εκκλησιαστικός ποιμένας λαλεί τη γλώσσα του άγ. Πνεύματος, τότε, «όταν τα ίδια πρόβατα έκβάλη, έμπροσθεν αυτών πορεύεται, καί τα πρόβατα αύτώ ακολουθεί, ότι οί'δασι την φωνήν αυτού»! Γνωρίζω τη γλώσσα του!

Αντίθετα" «Άλλοτρίω δε ου μη άκολουθήσωσιν, αλλά ψεύξονται απ' αυτού, ότι ουκ οϊδασι των αλλότριων την φωνήν»!

Πάντοτε, ιδιαίτερα όμως σε κάθε δύσκολη περίοδο της ζωής της Εκκλησίας, ό ποιμένας της πρέπει να λαλή γλώσσα άγιοπνευματικού φωτισμού! **Το μπέρδεμα της γλώσσας της Εκκλησίας με τη γλώσσα του κόσμου συγχέει καί ταράσσει την εκκλησιαστική αυτοσυνειδησία του προβάτου. Καί τότε ζητάει... μετάφραση του έκκοσμικευμένου μηνύματος της Εκκλησίας, διότι δεν «γινώσκει ά άναγινώσκει» στο μήνυμα αυτό!**

Και τότε ακριβώς υπάρχει ο κίνδυνος, που επισημαίνει ο κυριαρχικός λόγος• να μην ακόλουθη το πρόβατο τον ποιμένα, αλλά να φεύγη μακριά από αυτόν...!

του ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΡΝΑΡΑΚΗ καθηγητού πανεπιστημίου
περιοδικό "Πειραική Εκκλησιά"

Πηγές:proskynitis.blogspot.com –fdathanasiou.wordpress.com